

بررسی اثرات تاریخ کاشت، تراکم بوته و نیاز کود ازته بر روی عملکرد رقم اصلاح شده کاهو پیچ بابل

ناهید آملی^۱ - سیاوش رعیت پناه^۲ - مهران افضلی^۳

- ۱- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مازندران - بخش تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر
- ۲- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مازندران - بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی
- ۳- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مازندران - بخش تحقیقات خاک و آب

کاهو به دلیل داشتن ریشه‌های سطحی و کم عمق توصیه کشت آن در اراضی شالیزاری از اهمیت خاصی برخوردار است. کاهو در حال حاضر علاوه بر اراضی خشکه، در مزارع شالیزاری بعد از برداشت برنج کشت می‌گردد. بر اساس آمار حدود ۵۰۰۰ هکتار از زمینهای شالیزاری در مازندران به کشت دوم کاهو اختصاص یافته است. کاهو پیچ بابل رقم بومی مازندران توسط مرکز تحقیقات کشاورزی مازندران در سال ۱۳۸۰ خالص گردید و در دست معرفی جهت کشت در منطقه می‌باشد به منظور بررسی اثرات تاریخ کاشت، تراکم بوته و میزان کود ازته مصرفی (کود اوره) بر روی عملکرد کاهو پیچ بابل آزمایش فوق بصورت اسپلیت فاکتوریل در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی با چهار تکرار به مدت ۲ سال و ۲۴ تیمار در ایستگاه تحقیقاتی قراخیل اجراء گردید. در هر تکرار دو تاریخ کاشت، سه فاصله بوته و چهار تیمار کود اوره در نظر گرفته شد. کاهو پیچ بابل بعنوان رقم بومی مازندران، از دیرباز مورد کشت و کار قرار داشته، با توجه به ارزشهای فنوتیپی با استفاده از روش سلکسیون انفرادی از سال ۱۳۷۷ اصلاح و خالص گردید. در این تحقیق، عامل A بعنوان تاریخ کاشت نشا کاهو در زمین اصلی در اول آبان و اول آذر در نظر گرفته شد. عامل B، تغییرات فاصله بوته در سه سطح ۲۵، ۲۰ و ۳۰ سانتی متر و فاصله بین ردیفها ۵۰ سانتی متر، به همراه عامل C که شامل چهار سطح کود ازته، ۰، ۱۰۰، ۲۰۰ - ۳۰۰ کیلوگرم در هکتار (اوره ۴۶٪ ازت) بصورت تقسیمی در کرت‌های فرعی می‌باشد. تجزیه واریانس مرکب نشان دهنده اختلاف معنی دار در تاریخ کاشتهای مختلف و همچنین تفاوت بسیار معنی داری بین تراکم‌های مختلف بوده است. هر چند با مصرف مقادیر مختلف کود اوره، عملکرد کاهو متفاوت بوده ولی اختلاف معنی داری در عملکرد مشاهده نگردید.

تیمار A_۱B_۱C_۱ که در آن فاصله ۲۰×۵۰ و تاریخ کاشت نشا در زمین اصلی اول آذر و کود اوره به میزان ۲۰۰ کیلوگرم در هکتار برتر بوده است. نتایج بدست آمده از افزایش عملکرد، کشت کاهو در اول آذر با الگوی کاشت ۲۰×۵۰ سانتیمتر و میزان مصرف کود اوره، ۲۰۰ کیلوگرم در هکتار توصیه می‌گردد، عملکرد این تیمار معادل ۵۲ تن در هکتار بوده است.

واژه‌های کلیدی: کاهو - تراکم بوته - تاریخ کاشت - کود اوره.